

Традиція й сучасність

Шульгіна Анна 7-А

Народний одяг — традиції й сучасність 3 погляду духовності

- Невичерпна скарбниця народної творчості та національних традицій завжди надихала дизайнерів, художників та модельєрів на створення повсякденного і святкового одягу за народними мотивами. Особливо актуальна фольклорна тема в індустрії одягу сьогодні: вітчизняні та зарубіжні журнали мод нашій увазі пропонують пальта, куртки, костюми, сукні, блузи, брюки, у крої та оздобленні яких використані елементи народного одягу. Існують і назви цих стилів, як-то: «фолк», «рустів», «кантрі». Вивчаючи народний досвід, художники-модельєри розширюють асортимент сучасного одягу, вносять у нього неповторність та своєрідність народного мистецтва.

Сорочка - захисний кокон людини

- Сорочки з домотканого полотна наші пращури носили протягом усього року, бо воно зберігає сталий температурний режим. У таких сорочках влітку не жарко, а зимою не холодно. Крім того, домоткане полотно приємне на дотик, робить добрий масаж, гарно вбирає вологу, пропускає повітря (дихає). Цілюще для старих людей, а також лежачих хворих: у них не утворюються пролежні.

- Українська сорочка мала особливе обрядово-ритуальне значення в житті простого народу. У давнину в багатьох областях України весільну сорочку жінки й чоловіки одягали перший раз — на весілля, а другий — «на смерть». З плином часу цей обряд дещо пом'якшився і таку сорочку можна було вдягати на врочисті родинні свята, а також до храму — на великі релігійні. Ці сорочки завжди шилися з суцільного шматка полотна (додільні) і багато та щедро оздоблювалися вишивкою.

Як шили?

- У давні часи чоловічі й жіночі сорочки завжди шили з нефарбованого вибіленого льняного чи конопляного полотна однаково вільними та об'ємними за кроєм, вони сягали довжиною майже до кісточок. Залежно від призначення, а також від заможності сім'ї сорочки шилися з полотна різної якості. З найтоншого й найбільшого полотна шили святкові сорочки та рукави сорочок «до підточки». А грубіше, сірувате полотно йшло на сорочки повсякденні, або ж ті частини сорочки, які закривалися іншим одягом (підточки).

Магічність народної вишивки

- Захисні функції одягу значною мірою підсилювало його оздоблення, зокрема, вишивка. У наш час майже не носять вишитих сорочок, іноді прикрашають декоративною вишивкою верхній одяг та плаття. Узори та орнаменти для такої вишивки підбираються лише за одним критерієм — декоративності та власною уподобання, і до уваги зовсім не береться його символічно-семантична наповненість. Таким чином, суто рушникові орнаменти частково або повністю перекочували на вишиті сорочки, і, навпаки, орнаменти зі старовинних сорочок бездумно переселилися на рушники. При цьому композиція орнаментів іноді просто перевертається, або ставиться боком, і це береться зразком для вишивки рушника чи сорочки. Саме так вчинили на Західній Україні, де вишитих рушників у народній традиції раніше не існувало, і тільки згодом їх стали вишивати в данину моді чи на свідчення про приналежність Україні, використовуючи для цього сорочкові орнаменти.

- Справа у тому, що для речей суто декоративного призначення композиція орнаментів не має особливо важливого значення і чіткого ритуально-обрядового навантаження. Якщо ж це річ ритуальна або елемент одягу, який людина носить на собі тривалий час, то така креативність є свідченням не тільки безграмотності і невибагливого смаку, а може бути й досить небезпечною, бо її енергетичний вплив на дану людину чи сім'ю непередбачуваний.
- Тож перш ніж братися за серйозну вишивку, необхідно бодай у загальних рисах ознайомитися з теорією, з тими залишками сокровенних народних знань, які дійшли до сьогодні, щоб не завдати собі шкоди на догоду зовнішній красивості.

- Узагалі усяке шитво є процесом магічним. Уданому випадку слово «магія» перекладається як «дія». Шитво — це дія нанесення на тканину певних образів та орнаментів за допомогою голки та нитки. Зараз це в основному геометричні та квіткові орнаменти, про символіку, значення та енергетику яких мало хто має уявлення, тоді як раніше це була збірка чітких знаків і символів, які уклалися за певною схемою у чіткому порядку за заданою програмою впливу та дії. Зараз неможливо точно встановити, хто і коли першим придумав ту дію і саме ті знаки, які передались нам разом з нашими предковічними традиціями. Первинні витoki сакральних знань виходять з тих незапам'ятних часів, коли люди мали пряме спілкування з Божественним, з силами та стихіями природи, коли ще були відкриті духовні органи, через які вищі знання переносилися в матеріальний світ, трансформуючись і розвиваючись у ньому.

- сучасному мистецтвознавстві вважається, що жінки вишивали лише для того, щоб прикрашати свою хату, одяг, побутові та ужиткові речі, тим самим створюючи свій неповторний стиль і колорит. Про це написано величезну кількість яскраво ілюстрованих книг, окремих статей, наукових робіт. Насправді під час вишивання через пальці, що тримають голку, очищаються і наповнюються вищими енергіями енергетичні канали жінки, таким чином вона сама очищається і відновлюється, а всі виготовлені нею речі у першу чергу несуть на собі її енергетику. При нанесенні спеціальних знаків та дотриманні відповідних ритуалів під час вишивки виготовлена таким чином річ накопичує та утримує в собі потенціальну енергетику обрядово-сакральної функції, яку віддає у певному місці, в певний час, за певних обставин. Паралельно з цим річ може бути й дуже декоративною, що є вторинною чи третинною її функцією. У цьому немає суперечностей, бо все духовне і сакральне - прекрасне, але краса у цьому разі є якістю вторинною, вона підпорядкована первинній сакральній функції, яку несе дана вишивка.

Українська вишивка

- Вишиванка — один із видів народного декоративного мистецтва українців; орнаментальне або сюжетне зображення на тканині, шкірі, виконане різними ручними або машинними швами; один із найпоширеніших видів ручної праці українських жінок і, зокрема, дівчат. Вишивку вживають в українському народному побуті передусім на предметах одягу, в основному на жіночих і чоловічих сорочках. Крім того, вишивки поширені на предметах домашнього вжитку, як наліжники, обруси, наволочки, рушники тощо.

Історія

- Українське мистецтво вишивання має давнє походження, витoki якого сягають епохи неоліту,
- Вишивки були відомі ще в II ст. до н. е.
- Стародавнє поширення одягу з вишивкою на території України засвідчують зображення на творах декоративно-ужиткового мистецтва скіфської доби (золота пектораль з кургану Товста могила (IV ст. до н. е.), срібна ваза з кургану Чортомлик (IV ст. до н. е.), чаша з кургану Гайманова могила (IV ст. до н. е.) та ін.). На знаменитій куль-обській вазі можна розрізнити сітчасті візерунки: ромби, кола, хрести. Металеві фігурки так званих «танцюристів» із мартинівського скарбу на Черкащині (IV ст. н. е.) мають на пазусі сорочок широку манішку з сітчастим орнаментом, яка сягає від коміра до пояса. Подібну «манішку» виявлено на бронзовій статуетці з-під Хорола на Полтавщині (IV–VII ст. н. е.) [1][2].

Способи вишивання

- Найбільш поширеними способами вишивання були такі:
- Мережка — витягування ниток.
- Вирізування, яке поєднували з настилуванням.
- Настилування (гладь)
- Спеціальне настилування, яке було поширене в козацькій добі, тобто вишивання шовком однієї барви з додаванням золотої нитки. Барви були зелені або червоні, іноді чорна.
- Низь — вишивання чорними або червоними нитками з додаванням інших кольорів.
- Хрестик — поширився в кін. 19 ст, на поч 20 ст.

